

Оксана ЛАБАЩУК

кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри теорії літератури і порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

СТРУКТУРА НАТАЛЬНОГО НАРАТИВУ

У доповіді розглядаються проблеми методології дослідження сучасної фольклорної прози. Об'єктом нашої уваги стали *натальні наративи* – розповіді жінок про їх особистий досвід очікування і народження дітей. Матеріалом для дослідження стали записи, здійснені на території України (переважно у місті Тернополі та Тернопільській області) у 2006—2012 роках методом наративного інтерв'ю.

Наратологічний аналіз процесу формування натального наративу дозволяє остаточно впевнитися, що розповідь матерів про вагітність і народження дитини не є довільною, позбавленою структури і визначається не лише інтенцією оповідача. Навпаки, чітко помітно, що для розповіді відбираються лише певні фрагменти життєвого досвіду оповідачки, і цей вибір залежить не лише від її індивідуальності, але й від способу омовлення пережитого, який властивий для того чи іншого типу усної традиції. Якщо ми маємо справу із відібраними елементами історії, які певним чином організовані у часі, то доцільно було б припустити, що натальному наративу притаманна певна структурна організація. Спробуємо встановити, який характер має ця структура.

Для дослідження застосовані наступні методологічні підходи:

- застосування поняття *текстема* до аналізу фольклорного тексту, запропоноване Єжі Бартмінським та Станіславою Небжеговською-Бартмінською;
- структурний аналіз чарівної казки за *функціями*, здійснений Володимиром Проппом;
- концепція *актантів* Альгїрдаса Жюльєна Греймаса;
- структурний аналіз фольклорного тексту на підставі вирізнення рівнів *мотифема-мотив-аломотив*, запропонований Аланом Дандесом.

Проведений аналіз дозволяє описати парадигматичну та синтагматичну структуру натального наративу, а також виділити ті структурні елементи, що є спільними у натального наративу і традиційних фольклорних жанрів, зокрема чарівної казки та героїчного епосу.